

- **František Mička (1878 – 1950?)**

metodická příručka, varianta A

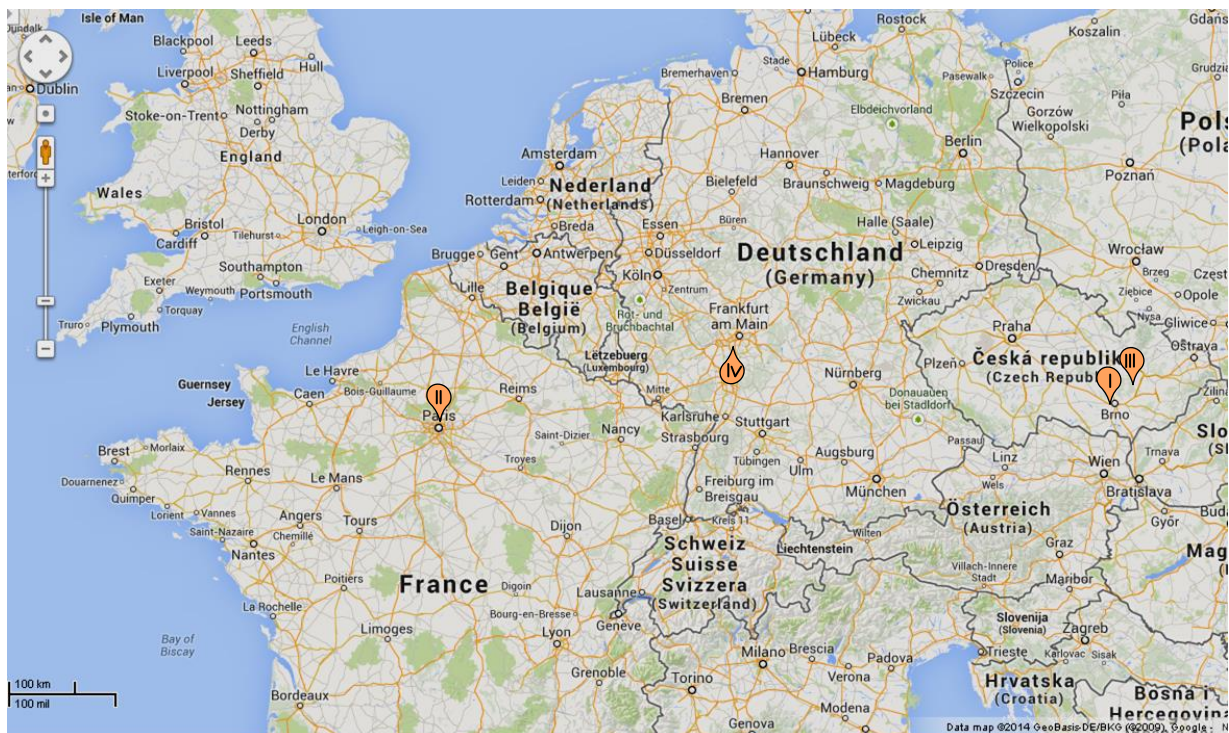

Zdroj: Malý, Zb. (ed.). *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950-2010*. Sv. 8, Ostrava : Výtvarné centrum Chagall, 1998-2010, s. 256

I. Z Moravy přes Paříž do USA

František Mička se po absolvování keramické školy v Bechyni vydal do Paříže, kde pracoval a přitom studoval na večerní škole École des arts décoratifs. Procestoval Německo a po roce 1906 odplul do USA. Zde se proslavil svými modely pro Národní muzeum ve Washingtonu; v letech 1912 až 1914 tvořil v ateliéru Dr. Hrdličky modely indiánů.

DOK 1: Mapa Františkových cest před odjezdem do Ameriky

Zdroj: maps.google.cz

- Doplň názvy měst (vyber z nabídky, viz níže) k vyznačeným místům na mapě. Z medailonku zjisti, jakou činnost Mička vykonával na těchto místech.

Podolí (blíže Brnu) – Letovice – Paříž – Wiesbaden (Německo)

I: Podolí – místo narození

II: Paříž – studia na umělecké škole

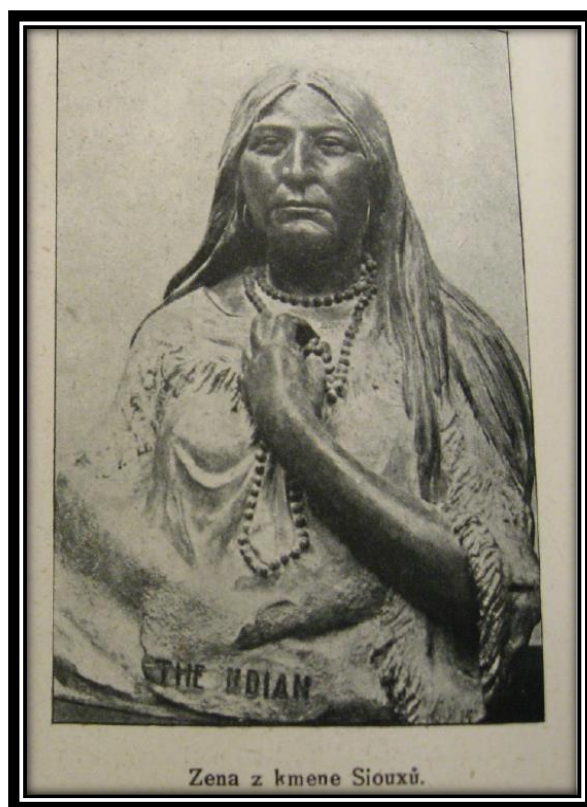
III: Letovice - úředníkem v keramické továrně

IV: Wiesbaden – sochař

- Spoj oranžové bubliny na mapě šipkami tak, jak František postupně po Evropě cestoval. Šipkami naznač směry cest a postupuj podle vyznačených římských čísel (I až IV). Řekni, kolik cizích evropských zemí navštívil, a zhodnoť, zda je to v porovnání s ostatními umělci-legionáři hodně či málo.

Spojnice odpovídají řešení úkolu č. 1. Mička vycestoval nejprve do Francie. Po krátkém pobytu na Moravě se vydal do Německa, odkud v roce 1906 odplul do USA. Kromě své vlasti působil ve dvou dalších evropských zemích.

Mičkových cest a styků se zahraničím nebylo málo: Francie (1900-4, 1918), Německo (1906), USA (1906-1917, 1919 – 1950?), české země (1878 – 1900, 1904 – 1906, střídavě 1918 – 1922). Porovnáme-li však jeho itinerář například s malířem a akvarelistou Angelem Zeyerem, zjistíme, že Zeyer cestoval mnohem intenzivněji (kromě zemí navštívených Mičkou to byli navíc: Itálie, Chorvatsko, Benelux, Anglie a Skotsko, Kanada).

- Na základě dokumentu 2A,B zjisti, koho model znázorňuje. Z jakého pocházejí kmene?

Pořízené fotografie ze Smithsonova institutu Národního muzea ve Washingtonu zachycují modely indiánů v jejich přirozené podobě a činnosti. Modely pro účel expozice vytvořil Mička v letech 1912-14. Indiáni pocházejí z kmene Siouxů.

- Popiš ženu na obrázku DOK 2A (její účes, styl oblékání a zdobení) a muže na obrázku DOK 2B (šaty a činnost, kterou konají). V čem jsou zvláštní, originální?

Indiánská žena má dlouhé tmavé vlasy, rovné a pevné. Vlasy jsou volně spuštěné na rozdíl od DOK2B, kde mají muži vlasy ovázané čelenkou, aby jim nepřekážely v práci. Žena má na sobě typický řasnatý oděv – pončo s naznačenými rukávy. Ozdobená je dlouhými korály.

Muži jsou vlastně nazí, krom bederní roušky, kterou nosí kolem pasu. Na krku nosí amulety, patrně vyrobené z kostí či jiných materiálů. Věnují se odborným činnostem. Muž na obr. vpravo vyrábí hrot oštěpu či šípu. Ve vlasech má velké ptačí pero.

Z vyobrazení je patrné, že tito lidé mají osobitý styl oblékání, práce, zkrátka se pyšní svébytnou kulturou, z které dnešní civilizace přejala např. nošení ponča či čelenky ve vlasech.

II. Legionář ve Francii

Po vstupu USA do války (1917) se Mička stal vojenským dobrovolníkem, vstoupil do čs. legií a zorganizoval transport českých vojáků krajanů z Ameriky do Francie. V prosinci téhož roku dorazili do Francie. V Saint Maixent absolvoval důstojnickou školu. Následně byl přidělen k 22. čs. střeleckému pluku v hodnosti podporučík. Udržoval kontakt s Vojtěchem Preissigem, jehož vybízí k tvorbě propagačních plakátů s legionářskou tematikou spíše než k přímé bojové konfrontaci s nepřítelem.

DOK 3: Dopis z válečných let psaný Františkem Mičkou

(...) Bratře milný, myslím, že posloužíš naší věci velice, když prvně zhotovíš afíše, aby tyto brzo rozlétly se po české Americe. Prapor, pro který výkresy připravíš, jsem přesvědčen, že bude jeden z nejlepších a bude zajisté pak podržen jako prapor plukovní, pročez jen vem si k tomu potřebný čas, neb taková věc nejde sfouknouti.

Zdroj: VHA, fond Preissig, F. Mička 30. 10. 1917

DOK 4A,B: Preissigovy náborové plakáty s prapory čs. legií

Zdroj: *Československé legie ve Francii (malířské dokumenty)*. Praha: Památník odboje, 1923

- Zjistí odesílatele a adresáta dopisu DOK 3. Kdy je dopis napsán? Myslíš, že Mička napsal dopis ještě před odjezdem legionářů z Ameriky nebo až poté? Použij text úvodu ke kapitole II.

Na konci října 1917 píše František Mička Vojtěchu Preissigovi, českému malíři a ilustrátorovi usazenému v USA. Dopis pochází z doby, kdy Mička organizoval transport česko – amerických vojáků do Francie, aby tam vytvořili legionářské vojsko. V prosinci 1917 byl již Mička se svými svěřenci ve Francii.

- K čemu Mička Preissiga nabádá a komu mají být určeny jeho „afiše“? Jak bys přeložil do češtiny termín „afiše“?

Vojtěch Preissig byl velmi zapálený pro čs. legie. Chtěl se dokonce i účastnit bojů na frontě. František Mička byl jedním z mnoha, kdo již více než čtyřicetiletého Preissiga přesvědčovali, aby se angažoval z frontového zázemí, tj. jako výtvarník ve válečné propagandě. Slovo „afiše“ vychází z francouzského „affiche“ a znamená plakát. Tyto pak byly určeny českým Američanům a později všem potencionálním legionářům angažujících se v boji po boku Dohody za samostatné Československo.

- **Pozorně si prohlédni plakát DOK 4A. Kdo je na něm vyobrazen? K čemu vyzývá text propagandy a komu je určen? K jaké armádě se má voják hlásit?**

Preissigův plakát znázorňuje čs. legionáře držícího pušku. Jedná se o propagandu pro nábor amerických Čechů do čs. legií, jež mají bojovat na západní frontě za budoucí samostatné Československo. Plakát pochází z přelomu let 1917-1918, kdy František Mička organizoval takové transporty z USA do Francie.

- **Porovnej první a druhý prapor v DOK 4B. Co mají společného a čím se liší (všimni si barev a počtu symbolů, resp. erbů)? Čemu odpovídají čtyři bílé hvězdičky na levém praporu?**

Oba prapory využívají tradičního schématu červené a bílé, tj. barev slovanských Čech (zejména prapor v pravém sloupečku) i modré, bílé a červené, tzv. republikánské trikolory (patrné na obou obrázcích). Pro oba prapory je charakteristický počet 4: bílé hvězdy či znaky historických českých zemí a Slovenska (dvojocasý lev=Čechy, kostkovaná orlice=Morava, černá orlice=Slezsko a svatoštěpánský patriarší kříž=Slovensko)

III. Honorární úředník čs. velvyslanectví v USA

František Mička, Čechoslovák a občan USA, se již za „Velké války“ osvědčil jako tlumočník a zprostředkovatel mezi Amerikou a budoucím Československem. Roku 1919 byl poslán do USA jako tlumočník čs. hospodářské mise. Na přelomu let 1919 a 1920 byl jmenován honorárním úředníkem MZV Československa. Jako tzv. smluvní úředník velvyslanectví ve Washingtonu vydržel v úřadě do roku 1922

DOK 5: Žádost Františka Mičky podaná na Ministerstvo národní obrany o přijetí do kurzu pro diplomatické úředníky

Pracoval ve výkoném výboru Nár. Sdružení v Americe a jako vojenský náborový důvěrník.

Do české armády vstoupil ihned po jejím povolání a přijel jako vůdce třetí výprav. začátkem prázdnin 1917 do Francie. Podporučíkem jmenován byl 1. března 1919.

Jazyk francouzský, anglický a německý ovládá dokonale a španělský z části.

Na základě svých dlouholetých zkušeností v cizině a své působnosti jako činovník v Sokola a jiných národních organizacích v zahraničí, doufá, že podobný úřad má jisté zkušenosti a že na jeho žádost brán bude zřetel.

František Mička

Zdroj: Archiv MZV ČR

- Kdo je žadatelem, tj. podepsaným? Co je jejím důvodem, tj. co se požaduje? Použij nadpisu DOK 5 a jeho textu.

František Mička si v březnu roku 1919 zažádal jako důstojník čs. legionářského vojska (podporučík) o vzdělávací kurz, aby se mohl stát diplomatickým úředníkem.

- Vžij se do role náborového manažera a napiš, proč by měl být zrovna Mička vhodným kandidátem na místo diplomatického úředníka ve Washingtonu (náповěda: zkušenost s..., cizí jazyky..., přehled, vazby a styky s...)

Mička vyjmenovává především své zkušenosti s americkými institucemi, jakož i dobrý přehled o českých koloniích v USA. Jako americký občan byl nepochybně znalý místních poměrů, vždyť v USA pobýval od roku 1906. To, že se angažoval ve prospěch českých Američanů v různých spolcích (např. činovník Sokola) mu rovněž připsalo plusové body. Byl čs. důstojníkem legionářem a zasloužil se tak jistou mírou o vznik Československa. A v neposlední řadě znal cizí jazyky (angličtinu, němčinu, francouzštinu), víme, že se několikrát uplatnil jako tlumočník.

- Kolik jazyků Mička znal? Jaký byl jeho jazyk mateřský a který jazyk ovládal spíše pasivně? Pracuj s DOK 5.

František ovládal plyně 3 cizí jazyky: angličtinu, němčinu a francouzštinu. Jeho rodným jazykem byla čeština. Částečné znalosti vykazoval ve španělštině.

- Bylo jeho žádosti vyhověno? Jako pozici následně František zastával a kde? Pracuj s úvodním textem ke kapitole III.

Tehdejší čs. vyslanec v USA Jan Masaryk potvrdil koncem roku 1919 jmenování Františka Mičky diplomatickým úředníkem na čs. konzulátu v New Yorku¹. Jeho nadřízeným se následně stal Dr. Štěpánek (velvyslanec ČSR ve Washingtonu), s kterým měl Mička rozepře. Kvůli tomu byl donucen z konzulátu v roce 1922 odejít.

---

¹Archiv MZV ČR, korespondence Františka Mičky, č.j. 158

IV. Sochař a modelář

Ukřivděný Mička se rozkmotřil s československou diplomacií a navázal na své předválečné aktivity. Usídlil se na Floridě a od roku 1934 až do své smrti žil v Miami. Do této doby spadá jeho nejznámější zakázka: Mount Rushmore National Memorial (Památník čtyř amerických prezidentů) v jižní Dakotě. Na obřím díle pracovalo několik stovek sochařů pod vedením Gutzona Borgluma.

DOK 6: Skalní monument čtyř prezidentů v jižní Dakotě

Zdroj: http://en.wikipedia.org/wiki/Mount_Rushmore

- Skalní sousoší Mount Rushmore National Memorial se nachází v jižní Dakotě. Zjisti, koho sousoší zobrazuje, a napiš jejich jména (pracuj s internetem).

Památník zobrazuje hlavy čtyř amerických prezidentů počínaje prezidentem zakladatelem Georgem Washingtonem (první zleva). Následují Thomas Jefferson, Theodore Roosevelt a Abraham Lincoln. Celý komplex se vytvářel v letech 1927 – 1941 pod vedením amerického sochaře Gutzona Borgluma. Na monumentu pracovalo na 400 sochařů a pracovníků.

- Frank Mička vytvářel hlavu první osobnosti zleva, zjisti její jméno.

V roce 1934 byla dokončena první socha památníku, tj. podobizna George Washingtona.

Shrnutí:

- **Doplň chybějící slova.**

František Mička byl Čechem protože²...
..., ještě možná více občanem Spojených států, protože³...
Profesí byl především⁴....., vytvářel modely indiánu v N⁵.....
m⁶..... ve Washingtonu. Jako důstojník čs. legie bojoval na⁷.....frontě.
Podporoval svého známého výtvarníka, Čecha v Americe⁸.....,
který vytvořil několik propagačních náborových plakátů do čs. legií. Kromě své
původní profese byl také⁹.....na českém konzulátu v New Yorku.
Od 20. let trvale bydlel na¹⁰..... Jeho nejznámějším dílem je hlava
prezidenta¹¹.....na Národním památníku v jižní Dakotě.

- **Proč můžeme o Mičkovi říci, že měl „dvě vlasti“? Které to byly? Myslíš, že je výhodou mít dvě domoviny, tzn. mít dva mateřské jazyky, kamarády v jedné a kamarády v druhé zemi? Měl bys osobně radši jednu vlast, dvě domoviny jako Mička anebo ještě více? Napiš několikavětou úvahu.**

Jeho rodnou zemí byla Morava. Zemí, kde pracoval a měl rodinu, byly pak Spojené státy.

Výhody	Nevýhody
...konkrétní nápady dětí (např: větší možnosti obživy, kontaktů, přátel, možnosti poznání kultury, památek, lidí, prožít dobrodružství; znalost jazyků a kulturních reálií cizích zemí...)	(časté cestování, výdaje za paliva, jízdenky, zaneprázdněnost...)

² se v Čechách, resp. na Moravě narodil a čeština byla jeho mateřštinou.

³ v nich žil a pracoval více než 35 let.

⁴ sochař

⁵ ...árodním

⁶ ...uzeu

⁷ francouzské

⁸ Vojtěcha Preissiga

⁹ úředníkem/ diplomatem

¹⁰ Floridě

¹¹ George Washingtona